

АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі досліджено процес управління, формування та використання прибутку на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: стратегії управління, прибуток, підприємство.

Annotation

The process of management, formation and use of profit at domestic enterprises is investigated.

Key words: management strategies, profit, enterprise.

Вступ

Отримання прибутку є однією із стратегічних цілей управління та важливим об'єктом фінансового аналізу. У сучасному світі відбуваються зміни які впливають на стратегії управління прибутком. Ці зміни відображають нову роль прибутку для діяльності підприємства.

Метою кожного підприємства є отримання позитивного фінансового результату у розмірах, що задовольняє потреби власників. Аналіз господарської діяльності дозволяє врахувати загальні закономірності та тенденції розвитку економіки. Враховуючи різні аспекти та горизонти планування діяльності підприємства, найважливішим є процес управління прибутком.

Теоретичні та практичні аспекти управління формування та використання прибутку розглянуті в працях таких вітчизняних науковців, В. І. Блонська, М. М. Бердар, А. В. Бонарюк, В. В. Худа, Л. Г. Пігуль та ін.

Мета даної роботи полягає в дослідженні теоретичних і практичних основ формування, розподілу й використання прибутку підприємства.

Основна частина

В умовах ринкової економіки прибуток виконує велику кількість ролей: він є базою економічного розвитку держави, основним внутрішнім джерелом ресурсів, що забезпечують розвиток підприємства, головною ціллю підприємницької діяльності, основним захисним механізмом від загрози банкрутства підприємства тощо.

Однією з важливих умов для раціонального формування концептуальних основ стратегічного управління прибутком підприємства є обґрунтування такого визначення економічної сутності даного процесу, яке відображає змістовно-структурну характеристику та особливості реалізації процесу стратегічного управління прибутком.

Динамічний розвиток підприємства неможливий без створення дієвого механізму стратегічного управління прибутком основна мета якого є забезпечення умов для ефективного формування, розподілу і використання прибутку у поточному і перспективному періодах.

Розглянемо такий важливий показник, як фінансовий результат до оподаткування, що визначається як алгебраїчна сума прибутку від операційної діяльності, фінансових та інших доходів. Зазначений показник органи статистики визначають відповідно до методології показника «фінансовий результат до оподаткування».

Про тенденції формування прибутку до оподаткування на підприємствах в залежності від їх розмірів, свідчать дані таблиці 1. Найвища частка прибутку (78.2%) за результатами 2018 року припадає на середні підприємства. Великими підприємствами отримано 76,9% від усього прибутку, малими – 74,1%.

Таблиця 1

Фінансові результати вітчизняних підприємств до оподаткування з розподілом на великі, середні та малі (розроблено на основі [1])

	Підприємства, які одержали прибуток, у % до загальної кількості підприємств				
	2014	2015	2016	2017	2018
Усього	66,3	73,7	73,4	72,8	74,3
По великих підприємствах	51,8	55,7	65,8	73,3	76,9
По середніх підприємствах	62,6	71,1	76,1	76,6	78,2
По малих підприємствах	66,5	73,9	73,3	72,7	74,1

У таблиці 2 представлені тенденції формування прибутку до оподаткування за видами економічної діяльності. У 2018 році найбільша частка прибутку припадає на сільське, лісове, рибне господарства – 86,3%. Найменша частка припадає фінансову та страхову діяльність – 64,2%. Порівнюючи з 2014 р. найменша частка прибутку припадала на мистецтво, спорт, розваги та відпочинок – 55,6%.

Таблиця 2

Фінансові результати вітчизняних підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності (розроблено на основі [1])

	Підприємства, які одержали прибуток, у % до загальної кількості підприємств				
	2014	2015	2016	2017	2018
Усього	66,3	73,7	73,4	72,8	74,3
Сільське, лісове та рибне господарство	84,2	88,5	87,8	86,2	86,3
Промисловість	63,3	72,9	72,8	71,8	72,8
Будівництво	62,7	71,1	70,8	71,5	72,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	66,7	76,1	75,8	75,2	77,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	62,7	70,9	71,7	71,5	74,1
Тимчасове розміщення й організація харчування	59,5	71,9	71,7	69,5	71,4
Інформація та телекомунікації	64,8	71,0	68,7	68,4	70,4
Фінансова та страхова діяльність	61,5	63,4	63,0	63,5	64,2
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	62,7	69,3	70,0	68,4	70,3
Освіта	67,0	71,5	67,6	65,9	70,0
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	64,7	69,8	69,6	65,5	69,4
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	55,6	62,6	61,5	61,1	63,5
Надання інших видів послуг	65,5	72,5	72,3	68,2	71,7

Одним із найбільш важких завдань на підприємстві є оптимальне управління прибутком. Ця політика покликана відображати вимоги загальної стратегії розвитку підприємства, забезпечувати підвищення його вартості на ринку, формувати необхідний обсяг фінансових ресурсів, задовольняти матеріальні інтереси власників і персоналу [3, с.97].

Загальна стратегія розвитку підприємства пов'язана з діяльністю підприємства в цілому, використання його матеріально-технічної бази та виконання головної цілі – отримання прибутку за

рахунок максимального задоволення потреб споживачів. Стратегія підприємства має розроблятися таким чином, щоб плани його діяльності були гнучкими, і в разі необхідності можна було здійснювати його модифікацію та переорієнтацію. [3, с.98]

На думку науковців, під час реалізації стратегічного підходу до управління прибутком підприємства доцільно розробити систему показників, що відображають усі основні напрями роботи підприємства [4-7]: взаємодія з клієнтами, внутрішньогосподарські процеси та процеси навчання і зростання.

До основних завдань при розробці стратегії управління прибутком підприємства необхідно віднести створення організаційних структур для забезпечення прийняття та реалізації управлінських рішень щодо формування та використання прибутку на різних рівнях.

Висновки

Отже, управління прибутком є сукупністю дій і послідовністю прийнятих управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання прибутку на підприємстві. Стратегічний підхід до управління забезпечує врахування не лише фактичного, але й об'єктивно можливого стану прибутковості підприємства, дає змогу розробити інструменти і методи визначення оптимальних параметрів прибутку.

Прибуток є головним індикатором стану підприємства, акумулюючи в собі всі найважливіші сторони роботи. Тому для зростання прибутковості підприємства у довготерміновій перспективі необхідно забезпечувати зростання обсягів виробництва та реалізації товарів і послуг, розширювати асортимент з урахуванням змін ринкової кон'юнктури, підвищувати якість товарів і послуг, впроваджувати заходи щодо мотивації та підвищення продуктивності праці персоналу, оптимізувати витрати на виробництво та реалізацію товарів і послуг. При цьому керівництво повинно забезпечити ефективне використання потенціалу підприємства, формувати лояльність клієнтів та персоналу, а також виважено розподіляти одержаний раніше прибуток задля досягнення збалансованого розвитку.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Якименко М.В. Особливості проведення економічного аналізу прибутку в умовах реалізації ризик-орієнтованого управління. *Фінансовий простір*. 2015. № 1 (17). С. 311–317.
3. Бідник Н. Б. Стратегія управління прибутком підприємства. *Економіка України*. 2009. № 7. С. 97–99.
4. Завідна Л. Д. Моделювання стратегії розвитку підприємства готельного господарства на основі Balanced Scorecard. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 11. С. 135–139
5. Касич А.О. Втілення концепції стратегічного управління в практику вітчизняних підприємств. *Бізнес-Інформ*. 2014. № 11. С. 290–294.
6. Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В. *Фінансовий аналіз та звітність: практикум*. Вінниця: ВНТУ, 2017. – 143 с.
7. Спіфанова І. Ю., Ревенко В. С. Особливості управління фінансовим результатом від операційної діяльності підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. № 2. С. 160-166. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/2-2016-ukr..>

Лисюк Жанна Вікторівна – студентка групи МФК-166, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, zhanna.lysyuk@gmail.com

Науковий керівник Спіфанова Ірина Юрївна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Zhanna V. Lysyuk - student of IFC-16b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, zhanna.lysyuk@gmail.com

Scientific adviser **Iryna Yu. Yepifanova** - Doctor of Economics, Associate Professor, Associate Professor, Department of Finance and Innovation Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsia.